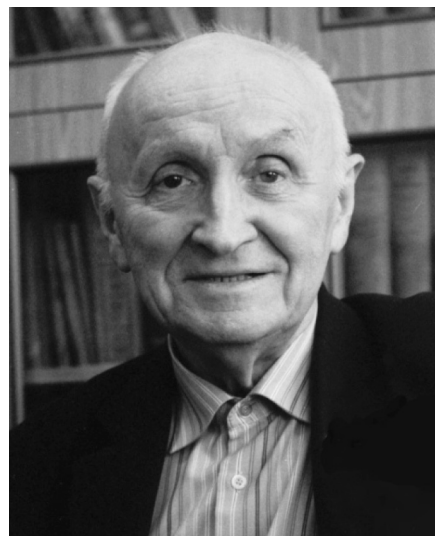

©Borgis

Wspomnienie o prof. dr. hab. n. farm. Tadeuszu Wolskim

Profesor dr hab. n. farm. Tadeusz Wolski urodził się 21 października 1932 roku w Ostrowie Lubelskim. Po zakończeniu II wojny światowej rozpoczął naukę w Gimnazjum im. Stanisława Staszica w Lublinie, a następnie Liceum Technologiczno-Chemicznym, które ukończył w 1951 roku. Studiował następnie na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii UMCS w Lublinie (w 1955 roku uzyskał stopień magistra chemii), a następnie rozpoczął studia na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Lublinie, które ukończył w 1960 roku, uzyskując tytuł zawodowy magistra farmacji. W 1957 roku rozpoczął pracę zawodową w Katedrze Chemii Nieorganicznej i Analitycznej Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej w Lublinie, gdzie pracował początkowo jako asystent i starszy asystent, a następnie od 1965 roku jako adiunkt – po obronie rozprawy doktorskiej pt.: „Badania nad rozpuszczalnością dimetylosulfotlenku w ciekłych układach trójfazowych”, której promotorem był wybitny polski naukowiec, prof. dr hab. Edward Soczewiński. W 1979 roku profesor Tadeusz Wolski został powołany na stanowisko kierownika Pracowni Technologicznej przy Katedrze Chemii Nieorganicznej i Analitycznej, którą kierował do 1986 roku. W 1985 roku uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt.: „Zmodyfikowane białka keratynowe, ich właściwości fizykochemiczne, analiza i zastosowanie”, zaś w 1990 roku tytuł profesora nauk farmaceutycznych.

W latach 1987-1992 profesor Tadeusz Wolski był kierownikiem Zakładu Farmakognozji z Pracownią Technologiczną Akademii Medycznej w Lublinie. W późniejszym okresie (w latach 1994-2003) był również równolegle zatrudniony w Katedrze Warzywnictwa i Roślin Leczniczych Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, kierowanej przez prof. dr. hab. Jana Dyducha, gdzie prowadził badania w ramach współpracy naukowej nad intensyfikacją plonowania roślin leczniczych i przyprawowych w aspekcie jakości surowców zielarskich oraz oceny przydatności dla przemysłu krajowych i zagranicznych odmian roślin zielarskich.

Ogólny dorobek naukowy prof. dr. hab. n. farm. Tadeusza Wolskiego koncentrował się na czterech głównych obszarach badawczych:

- analitycznym – doskonalenie istniejących metod analizy chemicznej, opracowywanie składu nowych odczynników chemicznych oraz wykorzystanie metod analitycznych w badaniach aplikacyjnych dla przemysłu chemicznego i farmaceutycznego,
- fizykochemicznym – badania nad warunkami ekstrakcji, rozpuszczalnością oraz kinetyką procesów rozpuszczania, a także zastosowaniem metod fizykochemicznych w badaniach aplikacyjnych, realizowanych we współpracy z przemysłem,
- biotechnologicznym – badania nad utylizacją odpadów przemysłowych (surowców keratynowych i odpadów lignino-celulozowych), uciążliwych dla naturalnego środowiska oraz zagospodarowaniem rzadkich pierwiastków (wolfram, molibden), stanowiących zagrożenie ekologiczne,
- fitochemicznym (m.in. w ramach dysertacji doktorskich, których był promotorem) – badania i izolacja biologicznie aktywnych składników gatunków roślin o właściwościach adaptogennych: różenia (*Rhodiola* sp.), żeń-szenia amerykańskiego i azjatyckiego (*Panax quinquefolius* L. i *P. ginseng* C.A. Mayer), przeciwmiażdżycowych: aronii czarnoowocowej (*Aronia melanocarpa* Michx.), roślin z rodziny jasnotowatych:

pszczelnika mołdawskiego (*Dracocephalum moldavica* L.), szanty zwyczajnej (*Marrubium vulgare* L.), hyzopu lekarskiego (*Hyssopus officinalis* L.), rodziny astrowatych: różnika przerośniętego (*Silphium perfoliatum* L.), rzepienia pospolitego (*Xanthium strumarium* L.) oraz rodziny selerowatych: odmian selera naciowego (*Apium graveolens* L.), dyptamu jesionolistnego (*Dictamnus albus* L.), pasternaku (*Pastinaca sativa* L.), a także różnych gatunków ruty (*Ruta* sp.).

Dorobek naukowy prof. Wolskiego (indeksowany od 1980 roku do chwili obecnej) obejmuje ok. 200 artykułów, w tym głównie polskojęzycznych prac oryginalnych i przeglądowych, dotyczących zagadnień analizy fitochemicznej, fitoterapii i biotechnologii, które ukazały się na łamach czasopism polskich („Postępy Fitoterapii”, „Aromaterapia”, „Przemysł Chemiczny”, „Acta Agrobotanica”, „Herba Polonica”, „Annales UMCS Sect. EEE”, „Medycyna Weterynaryjna”, „Farmacja Polska” i inne) oraz zagranicznych („Analytical and Bioanalytical Chemistry”, „Flavour Fragrance Journal”, „Journal of Planar Chromatography – Modern TLC”, „Journal of Liquid Chromatography and Related Technologies”, „Acta Chromatographica”).

W ostatnich kilku latach prof. Wolski interesował się problematyką chorób dermatologicznych i środków pochodzenia roślinnego możliwych do zastosowania w ich terapii. Opublikowane prace dotyczyły m.in. wykorzystania frakcji lipidowych oraz olejku z czarnuszki siewnej i damasceńskiej i stanowiły kontynuację wcześniejszych prac z tego zakresu, dotyczących działania ekstraktów furanokumarynowych oraz przetworów z czosnku, jako środków przeciwgrzybiczych możliwych do wykorzystania w leczeniu mykodermatoz u ludzi i zwierząt.

Kluczowe osiągnięcia naukowo-badawcze i technologiczne prof. Wolskiego zostały zrealizowane w formie patentów (74 udzielonych i 71 opublikowanych), których był autorem wiodącym lub współautorem. Dotyczyły one opracowania:

- syntezy, metod analizy oraz technologii otrzymywania, na skalę przemysłową, półproduktu do produkcji leku przeciwbiałaczkowego – azatiopryny,
- metody otrzymywania klejów cyjanoakrylowych do celów technicznych i medycznych (stosowanych m.in. w rentgenografii jako środki cieniujące),
- sposobów otrzymywania preparatów na bazie białka kukurydzy (zeiny) do embolizacji i obliteracji przewodów i naczyń,
- wydajnych metod otrzymywania roślinnego składnika o właściwościach wazoprotekcyjnych (eskuliny) z kory kasztanowca,
- metody otrzymywania leczniczych dermokosmetyków (szamponów) przeciwłupieżowych i przeciwłojotokowych z dodatkiem dwusiarczku selenu,
- metod odsiarczania i odrzęcania gazów przy udziale dimetylosulfotlenku (DMSO),
- metody otrzymywania granulatów keratyno-mocznikowych, jako środków w żywieniu zwierząt oraz składników nawozów organiczno-mineralnych, a także granulatów keratyno-koro-mocznikowych, jako nowych środków strukturotwórczych i nawozowych gleb,
- metody otrzymywania odczynników do derywatyzacji i analizy aminokwasów, peptydów i białek (chlorek dabsylu),
- metody otrzymywania sorbentów poliamidowych oraz ich wykorzystania do immobilizacji enzymów.

Profesor Tadeusz Wolski był członkiem Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego, Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, Komisji Analitycznej Spektroskopii Cząsteczkowej Komitetu Chemii Analitycznej PAN. Za swoją działalność naukową, dydaktyczną i prospołeczną został wyróżniony wieloma odznaczeniami państwowymi, w tym Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Odznaką „Za Zasługi dla Lubelszczyzny”. Otrzymał liczne nagrody za prace naukowo-badawcze i wdrożeniowe na rzecz przemysłu i gospodarki narodowej.

Profesor dr hab. n. farm. Tadeusz Wolski pozostawił grono licznych wychowanków i kontynuatorów pracy naukowej. Był promotorem 7 rozpraw doktorskich. Spośród grona Jego doktorantów 4 osoby (dr Agnieszka Ludwiczuk i dr Tomasz Baj z Uniwersytetu Medycznego w Lublinie oraz dr Agnieszka Najda i dr Radosław Kowalski z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie) uzyskały stopień doktora habilitowanego.

Profesor Tadeusz Wolski zmarł 30 marca 2019 roku w wieku 86 lat. Cześć Jego pamięci.

Prof. dr hab. n. farm. Grażyna Zgórk